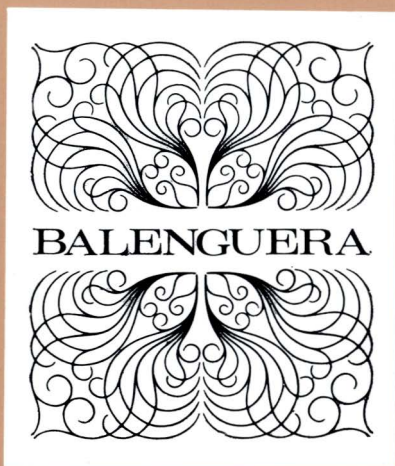

**HOMENATGE A
JOSEP M. LLOMPART**

**ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS
EN LENGUA CATALANA**

BALENGUERA

COL·LECCIÓ DE POESIA N° 59

HOMENATGE A JOSEP M. LLOMPART

ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS
EN LLENGUA CATALANA

**HOMENATGE A
JOSEP M. LLOMPART**

EDITORIAL MOLL
MALLORCA
1993

Primera edició: març 1993

Propietat d'aquesta edició:
EDITORIAL MOLL
Torre de l'Amor, 4
07001 Palma de Mallorca

ISBN: 84-273-0706-3
Depòsit Legal: PM 324-93

Imprès a Gràfiques Miramar
Torre de l'Amor, 4
07001 Palma de Mallorca

NOTA EDITORIAL

El dia 28 de novembre de 1992, en el Teatre Principal de Palma, ple de gom a gom, l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana retia homenatge d'amistat i admiració a Josep M. Llompart. I ho feia de la manera més escaient a un home que havia proclamat la seva vocació de poeta per damunt de tot: oferint-li un grapat de versos per boca dels seus autors.

Segurament poques vegades havia experimentat Josep M. Llompart una satisfacció tan intensa com aquell vespre, quan els seus amics poetes llegien els versos des de l'estrada amb una volguda solemnitat, una mica ingènua, que ell trencava una i altra vegada amb les seves mostres d'agraïment. Aquell vespre, Josep M. Llompart recollia el fruit de tants d'anys de donar-se als altres sense mesura, mentre el públic expressava amb el seu aplaudiment la seva reconeixença a tota una vida de coherència intel·lectual i cívica.

Des del primer moment, l'Editorial Moll va sentir la necessitat de sumar-se a aquest homenatge, perpetuant-lo en forma de llibre, precisament a la col·lecció Balanguera de Poesia que Josep M. Llompart va dirigir

Evocació de Josep Maria Llompart

Vam conèixer Josep Maria Llompart, un dels grans poetes catalans contemporanis, quan ja tombava la segona meitat del segle XX i ell ja duia molts anys de brega social i de pràctica poètica. Eren anys de canvi a l'Estat Espanyol, es trobava recent la mort del dictador i desenvolupàvem els treballs del Congrés de Cultura Catalana. Els poetes de la generació dels setanta, aquells joves irats que fórem, anàvem amunt i avall els Països Catalans, ens passejàvem sovint per Barcelona, València i Ciutat de Mallorca. Per a molts de nosaltres, Llompart fou mestre, poeta, company de versos i viatges. Llompart, ara ho sabem millor que aleshores, ens ajudava a créixer, a aprendre, a fer-nos grans; ens presentava els llibres i ens refermava la memòria.

¿Què queda d'aquells anys setanta que fórem joves? Recorde un hivern que s'escolà al crit de llibertat, amnistia i estatut d'autonomia; els premis de Gandia el 1975, la manifestació a Palma, en el final de l'Àmbit de Literatura del Congrés de Cultura Catalana la tardor del 1977. Després van venir els encontres de poesia catalana que, amb la restauració dels ajuntaments

democràtics, férem a Elx durant uns anys a partir del 1979. Mire les fotografies que ens férem a l'hort de Motxo d'Elx el 1982, Llompart, la seua companya Encarna i Ramon Pinyol, quan van venir a presentar el meu llibre *Cambra de Mapes*. I recorde un novembre, quan, amb uns altres amics, van venir a veure la Festa d'Elx. I l'escrit que vaig fer sobre la seua *Obra Poètica*, publicada també a les col·leccions del poeta Ramon Pinyol. Però, sobretot, recorde els escrits que tan generosament féu ell per als nostres llibres, quan a Elx es bellugava una nova i agitada joventut.

“Elx adormida en el bessó de l'estiu, de tots els migdies d'estiu, amb confitures i eixarops. La Mare de Déu d'agost, cossiols de bellveures, begònies tremoladisses, llambregueig de l'aigua en el rec, tot just pouada. L'hort i la calç, el silenci més sonor, malalt de cigales. Per les alcoves de la sesta i dels llençols de fil, broadores de cera.”

Després s'assentaren les noves administracions públiques democràtiques sorgides uns anys abans, i, amb elles, els càrrecs polítics, els partits parlamentaris i les celebracions oficials. Hem ocupat despatxos a llocs oficials, tenim treball fix, cobrem cada mes la nostra nòmina. I tot això deu estar bé. I vol dir que ens hem fet grans. Alguna gent de la nostra generació pren decisions i fa projectes, ocupa llocs d'importància. I a tot açò, se'ns han passat els anys vuitanta sense sentir a

penes. Com mesurar el temps? Quantes coses hi caben? Amb el temps, aquella ira formal, poètica i política dels poetes dels setanta s'ha esbravat entre oposicions, taules, corredors, estances, delegacions, faristols, mítings, discursos i proclames. Què queda de les neus d'antany? Què haurà de quedar d'aquest segle XX que ja s'acaba?

A penes algunes paraules, alguna carícia sobre una pell que has estimat, alguna mirada d'alguna persona que et vol, algun gest amicalment tendre, la melangia d'alguna vesprada llunyana o solitària, l'esforç o el plaer d'escriure un llibre, algunes llàgrimes, el tacte breu sobre unes pedres que evocava el poeta Andrés i Estellés, la dolçor d'algun paisatge antic, un tapetet de randa, net, planxat, blanc, sobre la taula de la cambra en penombra, l'olor d'arbre del paradís i primavera que, impetuosament, plena per maig l'aire dels capvespres en les contrades del Mediterrani.

Queden també els versos, alguns versos, dels millors del segle, i algunes reflexions com les que Josep Maria Llompart ens ha regalat al llarg de la seua vida, anys i anys d'escriptura acurada i bellíssima. Llig fragments de la seua obra triats a l'atzar. Retrobe versos i idees, la subtil ironia del poeta illenc. Torne a llegir notes, fragments subratllats. I torne a pensar allò que vaig escriure fa uns quants anys:

“Són els de Llompart reflexions i versos per a conèixer el món i les coses, la mort, la vellesa, el record. Poemes escrits des d'una cambra

antiga, amb vells retrats, vora un canterano. Hi ha un espill; mobles antics i grans de fusta de caoba o d'olivera; un aiguamans dibuixa unes flors de colors blau i rosa; la petita finestra sobre el paisatge per on passen les coses, els objectes del poema, els crepuscles de Mallorca. Aqueix paisatge que sempre té el senyal amorós de l'home, com un estigma. El paisatge dels diumenges a l'hora baixa a ciutat, el paisatge provincià al qual el poeta li dona la seua mesura exacta, administrativa i quotidiana, bellíssima i desesperant, on fins els elements més grats es troben marcats pel tedi.”

Els anys que passen ens deixen els colors de la nostàlgia, un rar, entestat afany de viure. Ara, a començament dels anys noranta, pròxima ja la fi del segle, ens hem tornat a trobar amb Josep Maria Llompart, si és que alguna vegada ens n'haviem allunyat, mercè als designis dels déus de l'atzar i la memòria. El temps que tot ho tanca i ho desfà, no ha desfet ni oblidat les belles paraules del poeta. El temps que ens ha ensenyat tantes coses, ens ha fet rics del propi temps i dels records, de tots els presents efímers que passen, rics de paraules. Unes paraules per les quals no ha passat el temps i han restat tan noves i fresques com quan van ser escrites. Ara, que tantes coses han passat, només pot quedar, si de cas, la paraula escrita, els millors versos fets.

“Ànimes de cavallers endolats pels senderols del capvespre. Campanes de Sant Jaume de Galícia. Una vella s’arrupeix vora la llar de foc. Albaïna al finestró i peülles de bestiar per les llambordes.” De bell nou, “tots dos, el poeta i jo, hem partit amb l’alba”.

Gaspar JAÉN I URBAN

Vals espiritual

A Josep Maria Llompart

La sala roman fosca, tan fosca que s’hi exagera el silenci. Ella i ell, com en una escena del Hollywood daurat, es reconeixen en blanc i negre. De cop, un so ha tallat l’aire. La música mitiga la incertesa de l’escena, mentre tots els ulls es concentren en el focus de llum que els il·lumina. S’han agafat i sota un ritme ternari han convertit els cossos en un cos, els passos en un compàs, les esperes en una acció. Cada volta esdevé un temps sotmès a la força del gest. Cada figura descobreix per què l’espai es compon en la presència. Sí, s’estimen, i enamoren amb el ritme d’una mirada, tensa en la seva puresa. Per un instant, comprenem en el seu moviment l’actitud de l’eternitat... S’han encès els llums i no hi són. Deuen haver sortit per la porta del darrera, com convé a qui no vol sucumbir just al final d’una experiència. I encara ressonen a la sala les darreres notes del que Ella i ell han ballat, diuen, un “vals espiritual”.

Vicenç LLORCA